

Foto malsatt side:
Heimen og Lysheim.
Foto: Ola H Fjeldheim, Ullensaker kommune
I mailtoget gjennom Storgata 1946, første gang dagen ble feiret etter krigen. Veiberg til høyre i bildet. Foto: Akershusmuseet

Heimen i 1946.
Foto Widerøe/Akershusmuseet (Utsnitt)

Med vaierende faner

Sosialismen var et av 1800-tallets barn. Marcus Thrane var leder for den første arbeiderbevegelsen i Norge. Thrannerne, og den fikk godt fotfeste i Ullensaker. Allerede i 1850 var det dannet fem lokale arbeiderforeninger, alle i nærheten av hovedvegene. Skjenkestedene ble der man samlet seg i begynnelsen, og de fleste kroholderne var husmenn og Thrannerne.

En av disse var Even Engebretsen Gjestadvarpet. Han var opprinnelig maler, men livnærte seg fra 1847 som krovert på Varpet. Nordby arbeiderlag hadde trolig møtene sine på Gjestadvarpet, i hvert fall var Even medlem der. Imidlertid gikk det dårlig både med ham og med bevegelsen. Even måtte forsørges av fattiggassa, mens Thrannerbevegelsen ble svekket og forsvant etter at Thrane selv ble arrestert og dømt i 1851.

Men sosialismen i Ullensaker var ikke død. I 1902 startet Martin Julius Halvorsen boktrykkeri på Jessheim. Han hadde sittet i kommunestyret i Christiania for partiet Venstre, men meldte seg inn i Arbeiderpartiet da han flyttet til Jessheim. I 1903 var han en viktig drivkraft for å få startet Ullensaker arbeiderlag, og i 1905 ble det et parti. M.Jul Halvorsen, som han kalte seg, startet også avisen "Akershusingen" i 1902. Den fikk kallenavnet "Susingen", noe som nok bidro til at han alt i 1905 endret navnet til "Romerikes blad".

Arbeidernes kamp i Ullensaker forløp uten særlig dramatik, men ikke uten motstand. Halvorsen var lenge den tydeligste frontfiguren for sosialismen i bygda, og både han og familien måtte slite for dette. Både kona og ungene måtte hjelpe til med å få avisen trykket og levert, og flere bønder nektet å selge matvarer til dem. Andre solgte dem likevel det de trengte, og de fikk også låne penger av lokale folk for å komme i gang. M.Jul Halvorsen var en viktig drivkraft i Arbeiderbevegelsen også utenfor bygda. Han reiste rundt med foredrag og bidro til å stifte mange lokale arbeiderforeninger rundt om. Han satt på Stortinget i perioden 1912-15, og i formannskapet i Ullensaker i sammenhengende tretti år. Han var også bygdas ordfører fra 1934 til 1937. Det som startet med agitasjon ved krobordene ble til en politisk kraft som lenge dominerte bygdas politiske liv.

Heimen

- BLOMSTER OG BARBERING

Fra starten av var Heimen skredder- sydd for herr og Fru Lorentzen. Han drev barberforretning. En verden for menn, men med søte lukter og finstille bevegelser, og barberingen som en nær sensuell opplevelse. I nabolokalet startet Alvhilde blomsterforretning, med andre lukter, andre bevegelser og en feminin verden. Likevel var det ikke få kunder som først var innom barberstolen, og så var innom blomsterforretningen. Heimen var et godt sted å forberede seg for frierferd.

I 1950 skiftet huset eiere, og Aarnes blomster flyttet inn. De drev gartneri på nedsiden av Trondheimsvegen og hadde eget utsalg i Heimen i 15 år. I 1985 overtok Senrum blomster, som drev fram til 1969. Det var altså sammenhengende blomsterforretning i Heimen i 37 år. Fra -69 var det broderforretning i ti år fram til 1979, deretter var det lenge moteforretning for kvinner.

Barberer Lorentzen og hans kone Alvhilde fikk bygget funksigården Heimen, som sto ferdig i 1937. Alvhilde var datter av M. Jul Halvorsen, og vokste blant annet opp med å delta i produksjonen av farens avis «Romerikes blad». En periode var det nærmest en liten landsby med funksihus i dette området, med Lysheim, Heimen, funksivillaen mot Utsikten og Dr. Svanøes villa ved Trondheimsvegen. Den sistnevnte ble rekvirert av tyskerne under krigen, og skal bl.a ha blitt brukt til kasino for tyske offiserer.

Funkisusene sør for Veiberggata 1955.
Foto: Widerøe/Akershusmuseet (Utsnitt)

Heimen

- Bygget 1937
- Har rommet barberforretning, blomsterforretning, broderi-utsalg, motebutikk, revisjonskontor, forsikringskontor, fysioterapi og utsalg for husbyggingstjenester
- Leilighet i andre etasje